

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Márie Usačevovej v právnej veci žalobcov **1. I. S. a 2. M. P.**, obaja bytom K., A., proti žalovanému **Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny**, Špitálska 8, Bratislava, pracovisko Košice, Zádielska 2, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného o vrátení neprávom prijatej dávky v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 28. júna 2011, č. k. 1S 109/2010-45, jednohlasne, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 28. júna 2011, č. k. 1S 109/2010-45 **m e n í** tak, že rozhodnutie žalovaného, pracovisko Košice, číslo 2008/00891-3 zo dňa 14. januára 2009 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** žalovanému na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd zamietol žalobu a účastníkom nepriznal právo na náhradu trov konania.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že žalobcovia 1. a 2. sa podanou žalobou domáhali preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného číslo 2008/00891-3 zo dňa 14. januára 2009,

ktorým žalovaný ako odvolací orgán odvolanie žalobkyne 1. zamietol a potvrdil rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny z 10. novembra 2008, ktorým bola žalobkyni 1. podľa § 9 a § 29 ods. 6 zákona č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi uložená povinnosť vrátiť neprávom prijatú dávku v hmotnej núdzi a príspevkoch k dávke v hmotnej núdzi za obdobie od 1. februára 2004 do 31. júla 2004 v celkovej výške 25 440 Sk, čo činí 844,45 Eur. Krajský súd mal za preukázané, že žalobkyni v 1. rade bola na základe žiadosti o pomoc v hmotnej núdzi zo dňa 9. februára 2004 a preukázania, že dňa 2. februára 2004 podala na Okresnom súde v Prešove návrh na určenie výživného pre rozvedenú manželku, od 1. februára 2004 preddavkovo poskytovaná dávka v hmotnej núdzi a príspevky k dávke v hmotnej núdzi. Tiež mal za preukázané, že žalobkyňa 1. sa 1. mája 2004 zamestnala a žalobca 2. sa zamestnal od 1. júna 2004, čím sa zmenili príjmové pomery rodiny, ktoré správny orgán nebol včas oznámené napriek tomu, že na tieto povinnosti bola žalobkyňa v 1. rade upozorňovaná v každom rozhodnutí vydanom správnym orgánom. Okrem toho ďalšou skutočnosťou, ktorá mala vplyv na poskytovanie dávky a príspevkov bolo, že úradu bolo doručené právoplatné uznesenie Okresného súdu v Prešove, č. k. 7C 418/2004-19 zo dňa 25. októbra 2004, ktorým bolo zastavené konanie o určenie príspevku na výživu rozvedenej manželky z dôvodu, že I. S. tento návrh vzala späť a žiadala konanie zastaviť, čo malo rovnaký účinok, ako keby návrh nepodala a svoj zákonný nárok, ktorým si mohla zabezpečiť základné životné podmienky si neuplatnila. Z uvedených dôvodov dospel krajský súd k záveru, že žalobkyňa 1. a spoločne s ňou posudzované osoby sa nepovažujú za občanov v hmotnej núdzi, a preto nemali zákonný nárok na dávku v hmotnej núdzi. Rozhodnutie žalovaného preto považoval za súladné so zákonom. Pokiaľ žalobcovia namietali „premlčanie nároku na vrátenie dávky“ krajský súd námietku zániku nároku na vrátenie dávky a príspevkov nepovažoval za dôvodnú vzhľadom na to, že správny orgán sa o rozhodných skutočnostiach dozvedel až 6. decembra 2004, od ktorej doby prebiehalo správne konanie a následne konanie súdne.

Rozsudok krajského súdu žalobcovia 1. a 2. napadli spoločne včas podaným odvolaním. Poukázali na to, že doklady o zamestnaní sa včas predložili pani Borodáčovej, ktorej oznámili, že žalobkyňa 1. si našla prácu a zamestnala sa a pokiaľ zobrala návrh o príspevok na výživu rozvedenej manželky späť, tak to bolo z dôvodu, že k tomuto úkonu dala podnet vec prejednávajúca sudkyňa, ktorá na pojednávaní, na ktoré sa bývalý manžel

nedostavil, uviedla že ten je nezamestnaný a že jej nárok je premlčaný, nakoľko návrh podala po viac ako 3 rokoch. Navrhli, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil.

Žalovaný žiadal napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu v medziach odvolania bez pojednávania v súlade s § 205 ods. 1 a § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu je potrebné vyhovieť.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného o povinnosti žalobkyne v 1. rade vrátiť dávku a príspevky v hmotnej núdzi za obdobie od 1. februára 2004 do 31. júla 2004.

Podľa § 29 ods. 1 zákona o pomoci v hmotnej núdzi občan v hmotnej núdzi, ktorému sa vypláca dávka a príspevky, je povinný ohlásiť úradu písomne do ôsmich dní zmeny vo všetkých skutočnostiach rozhodujúcich na trvanie nároku na dávku a príspevky a na ich výplatu.

Podľa § 29 ods. 4 zákona o pomoci v hmotnej núdzi občan v hmotnej núdzi je povinný vrátiť dávku a príspevky alebo ich časť zvýšené o 10% odo dňa, od ktorého nepatrili vôbec, alebo vo výške, v akej sa vyplácali, ak

a) *nesplnil niektorú jemu uloženú povinnosť a prijímal dávku a príspevky alebo ich časť, hoci vedel a musel z okolností predpokladať, že sa vyplácajú neprávom alebo vo vyššej sume, než patrili; v prípade podozrenia z trestného činu podvodu úrad podá podnet orgánom činným v trestnom konaní na začatie konania.*

b) *úmyselne spôsobil, že dávka a príspevky alebo ich časť sa vyplátili neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrili, úrad podá podnet orgánom činným v trestnom konaní na začatie konania.*

Odvolací súd dospel k záveru, že žalovaný sa nedostatočne zaoberal existenciou podmienok, uvedených v § 29 ods. 4 písm. a/ zákona o pomoci v hmotnej núdzi. Neskúmal, či žalobkyňa v 1. rade vedela a musela z okolností predpokladať, že dávka a príspevky v hmotnej núdzi, ktoré prijímala v období od 1. februára 2004 do 31. júla 2004, sa jej vyplácali neprávom alebo vo vyššej sume, ako jej patrila. Uvedená vedomosť, resp. okolnosť,

že žalobkyňa 1. musela z okolností predpokladať, že sa jej dávka a príspevky k nej vyplácajú neprávom je základným predpokladom pre rozhodnutie o povinnosti vrátiť dávku a príspevky k nej odo dňa, od ktorého nepatrili, alebo patrili v nižšej ako vyplácanej sume.

Samotné konštatovanie, že žalobkyňa 1. v zákonom stanovenej lehote, teda včas správnomu orgánu neoznámila rozhodné skutočnosti, nepostačuje na prijatie záveru, žalobkyňa 1. je povinná vrátiť dávku a príspevky pomoci v hmotnej núdzi. V zmysle § 29 ods. 4 písm. a/ zákona o pomoci v hmotnej núdzi je potrebné skúmať, či a odkedy žalobkyňa 1. **vedela a musela z okolností predpokladať**, že sa jej dávka a príspevky vyplácajú neprávom alebo vo vyššej sume, ako jej patrili. Okolnosť, že vzala späť žalobu o výživné na rozvedenú manželku pri tvrdených dôvodoch späťvzatia nie je bez ďalšieho dôkazom toho, že vedela alebo musela z okolností predpokladať, že dávka a príspevky jej boli vyplatené neprávom. Žalovaný sa z tohto hľadiska nezaoberal ani okolnosťou, že mzda z pracovnej činnosti bola žalobkyni prvýkrát vyplatená až 14. júna 2009 a v prípade žalobcu 2. až v septembri 2009.

Vzhľadom na uvedené žalovaný nezistil riadne skutočný stav veci a preto odvolací súd rozsudok krajského súdu podľa § 221 ods. 1 písm. h/ v spojení s § 250j ods. 2 písm. c/ O.s.p. zmenil, rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

V ďalšom konaní žalovaný vec znova prejedná v naznačenom smere, dôsledne sa vysporiada s podmienkou ustanovenou v § 29 ods. 4 písm. a/ zákona o pomoci v hmotnej núdzi, znova vo veci rozhodne a svoje rozhodnutie riadne odôvodní. Vysporiada sa pritom aj s námietkou žalobkyne 1. ohľadom zániku práva na vrátenie dávky a príspevkov v súlade s § 29 ods. 7 zákona č. 599/2003 Z. z.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. októbra 2012

JUDr. Viera Nevedelová, v.r.

predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Dagmar Bartalská